

Warszawa, dnia 30 września 2024 r.

Poz. 852

**UCHWAŁA
SENATU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ**

z dnia 25 września 2024 r.

w sprawie upamiętnienia Romana Dmowskiego w 160. rocznicę urodzin

9 sierpnia br. przypadła 160. rocznica urodzin Romana Dmowskiego, polityka i męża stanu, który słusznie jest zaliczany do grona Ojców Polskiej Niepodległości, wraz z Józefem Piłsudskim, Wincentym Witosem, Ignacym Daszyńskim, Ignacym Janem Paderewskim oraz Wojciechem Korfantym. Wkład Romana Dmowskiego w odzyskanie przez naszą ojczyznę własnej państwowości w 1918 roku jest niepodważalny. Jego wielką zasługą, którą dzieli z Ignacym Janem Paderewskim, jest osadzenie odrodzonej Rzeczypospolitej w ówczesnym łańdże międzynarodowym jako istotnego i szanowanego partnera państw zachodnich, co dokonało się podczas konferencji pokojowej w Paryżu.

Roman Dmowski w 1893 roku, wspólnie z publicystą Janem Ludwikiem Popławskim i socjologiem Zygmuntem Balickim, założył tajną Ligę Narodową, tworząc zręby obozu politycznego, który obok socjalizmu niepodległościowego (z wybijającymi się postaciami Józefa Piłsudskiego i Ignacego Daszyńskiego) oraz ruchu ludowego (z wybijającą się postacią Wincentego Witosa) stał się jedną z głównych sił na mapie środowisk niepodległościowych przed I wojną światową.

W 1903 roku Roman Dmowski wydał najważniejszą w swoim dorobku książkę „Myśli nowoczesnego Polaka”. To w tej publikacji padają słynne słowa: „Jestem Polakiem – więc mam obowiązki polskie: są one tym większe i tym silniej się do nich poczuwam, im wyższy przedstawiam typ człowieka”.

Podczas I wojny światowej, która otwierała szanse na polską niepodległość, Roman Dmowski propagował opcję opowiedzenia się po stronie ententy przeciw państwom, które wojnę wywołały i przegrały. Kierował założonym 15 sierpnia 1917 roku w Lozannie Komitetem Narodowym Polskim, który stał się polityczną reprezentacją sprawy polskiej na Zachodzie.

Największym osiągnięciem i zarazem zwieńczeniem drogi niepodległościowej Romana Dmowskiego były skuteczne i profesjonalne zabiegi o polskie granice na konferencji pokojowej w Paryżu, gdzie wraz z Ignacym Janem Paderewskim reprezentował Polskę wśród 27 zwycięskich państw biorących w niej udział. Wsławił się wówczas elokwentnymi wystąpieniami oraz memoriałami w sprawie polskich granic. Do historii przeszło jego słynne pięciogodzinne przemówienie w dniu 29 stycznia 1919 roku przed Radą Dziesięciu, składającą się z najważniejszych polityków ówczesnego świata, wygłaszane na przemian w językach francuskim i angielskim.

28 czerwca 1919 roku Roman Dmowski wraz z Ignacym Janem Paderewskim złożył podpis pod traktatem wersalskim przywracającym Polskę na mapę Europy. To wydarzenie, wpisujące się w długą drogę prowadzącą do włączenia Polaków do grona wolnych narodów Europy, na zawsze pozostanie jasnym punktem naszej historii.

Senat Rzeczypospolitej Polskiej upamiętnia Romana Dmowskiego w 160. rocznicę urodzin, wyrażając uznanie wobec jego działalności niepodległościowej.

Uchwała podlega ogłoszeniu w Dzienniku Urzędowym Rzeczypospolitej Polskiej „Monitor Polski”.

Marszałek Senatu: *M. Kidawa-Błońska*